

Asia: Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi tutkimustietovarannosta

Viite: VN/17453/2021-OKM-1 / Lausuntopyyntö 29.6.2021

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry pitää esitystä valtakunnallisesta tutkimustietovarannosta kannatettavana. Tavoitteena tietovirtojen kokoamisessa tutkimustietovarantoon on esitetty muun muassa tutkijoiden työn helpottaminen, tutkimuksen näkyvyyden ja avoimuuden lisääminen sekä tietojen päällekkäisen keruun vähentäminen. Esityksen nykytila-arviossa todetaan, että Suomessa tehtävän tutkimuksen ja tutkimusjärjestelmän metatiedot ovat sirpaleisia, mikä ei edistä edellä mainittujen tavoitteiden toteutumista. Unifin näkemyksen mukaan nämä puutteet on hyvä korjata. Kansallinen tutkimustietovaranto mahdollistaa tämän.

Unifi kiittää uutta esitystä siitä, että yhteisrekisterinpitäjyydestä on luovuttu ja että opetus- ja kulttuuriministeriön rooli rekisterinpitäjänä on määritelty ja selkiytetty.

Unifin mukaan on tärkeää, että tietojen tallentaminen tutkimustietovarantoon on tutkimustoimijoille vapaaehtoista. Näin tutkimustoimijoilla on hyvät mahdollisuudet huolehtia luovuttamiensa tietojen täsmällisyydestä ennen niiden tallentamista. Esimerkiksi tutkijoiden aktiviteettitiedot eli muut kuin julkaisuja ja projekteja koskevat tiedot (muun muassa tutkimusala, palkinnot, jäsenyydet) ovat laadultaan vaihtelevia ja puutteellisia.

Jotta lakiesityksen tavoite toteutuisi, tutkijan ansiot pitäisi pystyä tallentamaan monipuolisesti, mutta myös yhdenmukaisesti yliopiston tutkimustietojärjestelmään (PURE/Converis/SoleCRIS), josta tiedot siirretään rajapintojen kautta yhteiseen tutkimustietovarantoon. Unifi korostaa, että tietojen yhteismitallisuuden kannalta on tärkeä huomioida, että nämä järjestelmät eroavat toisistaan ohjelmisto- ja kenttärakenteensa osalta. Tietojen laadun varmistamisen kannalta on tärkeää, että tietojen muokkaaminen toteutetaan ainoastaan yhdessä paikassa eikä synny tilannetta, jossa tutkimustietovarannossa ja lähdejärjestelmässä olisi ristiriitaisia tietoja.

Unifi pyytää lisäksi huomioimaan Suomen yliopistojen mahdollisissa lausunnoissa esitetyt tarkemmat näkökohdat.

Helsingissä 9. päivänä elokuuta 2021.

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto Unifi ry, Finlands universitetsrektorers råd Unifi rf

Puheenjohtaja

Keijo Hämäläinen

Toiminnanjohtaja

Tanja Risikko